

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6CdoR/13/2025
Identifikačné číslo spisu: 4421201152
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:4421201152.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa S. U., narodenú X. XXXX, P., F. ulica XXXX/XX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, matky S. L., narodenej XX. R. XXXX, P., F. ulica XXXX/XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., Nové Zámky, Pribinova 9, a otca A. U., narodeného XX. N. XXXX, F., P. F. XXX/XX, zastúpeného advokátom Mgr. Zsoltom Ördöghom, Nové Zámky, Turecká 4629/36, o zmenu a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 11P/23/2021, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 28. októbra 2024 sp. zn. 12CoP/14/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 04. augusta 2023 sp. zn. 11P/23/2021 schválil dohodu rodičov, podľa ktorej je otec oprávnený stýkať sa s maloletou dcérou S. narodenou XX. L. XXXX, každý páry týždeň v roku, v nedeľu v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a určil, že otec je oprávnený maloletú v určený čas prevziať v mieste bydliska matky a po ukončení styku je povinný maloletú v určenom čase odovzdať matke v mieste bydliska. Matke uložil povinnosť pripraviť maloletú a v určený čas v mieste jej bydliska ju odovzdať otcovi. Maloletej a rodičom nariadil výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny v Štúrove, minimálne v rozsahu 20 hodín za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie, elimináciu negatívnych vplyvov, ktoré bránia plnohodnotnej realizácii styku otca s maloletou a motivácie rodičov k optimálnemu riešeniu rodičovského konfliktu. Súd zmenil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 25. septembra 2017 č. k. 11P/139/2017-57 v časti výživného na maloletú tak, že vyživovaciu povinnosť otca zvýšil z 80 eur mesačne na 200 eur mesačne od 25. februára 2021, zročné výživné za obdobie od 25. februára

2021 do 31. júla 2023 vo výške 3 497,12 eura uložil otcovi platiť v splátkach po 500 eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania, pod stratou výhody splátok, a to od vykonateľnosti rozsudku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 24 ods. 4, § 25 ods. 1 a ods. 2, § 26, § 28 ods. 1 a ods. 2, § 37 ods. 2, § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 4 a ods. 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“) a § 221, § 232 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

1.1. Súd prvej inštancie vecne odôvodnil rozsudok tým, že od poslednej úpravy práv a povinností k maloletej rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky z 25. septembra 2017 č. k. 11P/139/2017-57 došlo k zmene pomerov na strane maloletej ako i na strane rodičov. Od roku 2017 sa potreby maloletej zvýšili v súvislosti so školskou dochádzkou, ako aj mimoškolskou činnosťou v súvislosti so základnou umeleckou školou. V roku 2017 mala matka maloletej priemerný mesačný čistý príjem 500,25 eura, poberala rodinné prídavky na jedno dieťa 23,52 eura mesačne, od februára 2021 do januára 2022 mala priemerný mesačný príjem 892,65 eura, od januára do marca 2023 mala mesačný príjem 1 155,37 eura, okrem toho poberala rodinné prídavky 60 eur mesačne a nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť. V čase predchádzajúceho rozhodovania o výživnom poberal otec maloletej výsluhový dôchodok 283,41 eura mesačne, čiastočný invalidný dôchodok 184 eur mesačne, z pracovného pomeru mal príjem 480 eur mesačne. V roku 2021 mal zárobok 692,50 eura mesačne, od 01. apríla 2022 do 31. marca 2023 zarábala 664,70 eura mesačne, okrem toho poberal výsluhový dôchodok 328,45 eura mesačne a čiastočný invalidný dôchodok 230,90 eur mesačne. Otec maloletej býva sám vo vlastnom byte, vlastní garáž, ornú pôdu 2,5 ára v katastrálnom území F. C. a 14 ročné motorové vozidlo a nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť.

1.2. Súd prvej inštancie návrh matky maloletej na zvýšenie výživného pre maloletú čo do základu považoval za dôvodný a výživne pre maloletú zvýšil na 200 eur mesačne od podania návrhu matky, nakoľko odôvodnené potreby maloletej sa od roku 2017 zvýšili hlavne v súvislosti so školskou dochádzkou na 476 eur a výživné v určenej výške už na jej výživu nepostačuje. Podľa súdu môže otec maloletej prispievať na jej výživu sumou 200 eur mesačne zo svojho priemerného čistého mesačného príjmu 1 224 eur bez zníženia svojej životnej úrovne. Súd prvej inštancie zvýšil výživné pre maloletú od 25. februára 2021 (od podania návrhu matky) a vzhľadom na to, že otcovi vznikol takto za obdobie od 25. februára 2021 do 31. júla 2023 nedoplatok 3 497,12 eura, povolil mu tento splácať v splátkach po 500 eur mesačne spolu s bežným výživným. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie len „nižšie súdy“) na odvolanie matky rozsudkom z 28. októbra 2024 sp. zn. 12CoP/14/2024, rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmenil tak, že vyživovaciu povinnosť otca k maloletej S. zvýšil zo sumy 80 eur mesačne na 240 eur mesačne od 25. februára 2021 do 31. augusta 2023 a zo sumy 240 eur mesačne na 270 eur mesačne od 01. septembra 2023, ktoré je povinný uhrádzať do 15. dňa v kalendárnom mesiaci vopred do rúk matky maloletej. Nedoplatok na výživnom na maloletú S. vzniknutý otcovi maloletej za obdobie od 25. februára 2021 do 31. októbra 2024 vo výške 2 182,84 eura povolil povinnému zaplatiť v splátkach po 500 eur mesačne spolu s bežným výživným do 15. dňa v príslušnom kalendárnom mesiaci vopred do rúk matky od právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého dlhu. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že na strane účastníkov konania došlo od poslednej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky z 25. septembra 2017 č. k. 11P/139/2017-57. Pri preskúmaní rozhodnutia vychádzal zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorý nebol účastníkmi konania spochybnený, avšak nezhodol sa s právnymi závermi, ku ktorým vo veci došiel súd prvej inštancie. Poukázal na rozhodovaciu prax odvolacích súdov vo veciach

výživného na maloleté deti, podľa ktorej pokiaľ sa dieťa nachádza vo výlučnej osobnej starostlivosti jedného rodiča, je povinnosťou druhého rodiča kompenzovať osobnú starostlivosť o dieťa výživným v rozmedzí 20% až 30% jeho čistého mesačného príjmu, s prihliadnutím ku konkrétnym okolnostiam prípadu. Zo zisteného príjmu otca maloletej v čistom 1 224 eur mesačne, je takto stanovené výživné v rozmedzí od 244 eur do 367 eur mesačne.

2.2. Odvolací súd považoval za preukázané mesačné výdavky vynakladané matkou na výživu maloletej 467 eur za primerané veku a pomerom maloletej, čo otec maloletej nespochybňoval. Pri preskúvaní vychádzal z rozhodovacej praxe súdov, že s ohľadom na zistený skutkový stav by prevažnú časť nákladov na výživu maloletej mal hradiť otec maloletej, keďže matka časť svojej vyživovacej povinnosti voči maloletej kompenzuje osobnou starostlivosťou, ktorú otec musí nahrádzať platením vyššieho výživného. Za primeranú sumu výživného na maloletú od otca považoval 240 eur mesačne za obdobie od 25. februára 2021 do 31. augusta 2023 a 270 eur mesačne od 01. septembra 2023. Toto výživného zodpovedá odôvodneným potrebám maloletej pri zohľadnení jej veku a stupňa vzdelávania, možnostiam a schopnostiam rodičov a ich životnej úrovni. Zdôraznil, že vychádzal z Metodiky pre výpočet výživného zverejnenej Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorá má síce odporúčací charakter, jej cieľom je však zjednocovanie postupov a rozhodovacej praxe súdov v rodinnoprávnej agende. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 2 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletej (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) CSP pre nesprávne zistenie skutkového stavu odvolacím súdom a pre nedoručovanie podaní matky maloletej, v dôsledku čoho mu bolo znemožnené uskutočniť jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na nové prejednanie a rozhodnutie a žiadal odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

3.1. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol, že mu nedoručoval podania matky maloletej, v ktorých poukazovala na jeho nakladanie s majetkom. Počas konania vo veci na odvolacom súde nastúpil dovolateľ na výkon trestu odňatia slobody. Odvolací súd, ktorý o tom vedel, sa ani nesnažil doručiť mu podania matky predkladané súdu na preukázanie opodstatnenosti ešte výraznejšieho zvýšenia výživného, do miesta, kde trest vykonával, hoci nepochybne mal možnosť si toto zistiť. Na uvedenú skutočnosť odvolací súd nereflektoval, čím odňal dovolateľovi možnosť konať pred súdom a uplatňovať svoje práva na súde a nepochybne porušil jeho práva na spravodlivý súdny proces.

3.2. Dovolateľ namietal aj nesprávne zistenie skutkového stavu odvolacím súdom, ktorý nebral do úvahy, že jeho príjmy klesli a prihliadol na neodôvodnené výdavky matky. Uviedol, že nerozporuje svoju povinnosť prispievať na výživu maloletej, nie je však pri rozhodovaní o jeho výške možné opomenúť, že povinnú osobu je možné výživné stanoviť len vo výške, ktorá je adekvátna jeho možnostiam a schopnostiam. Jeho súčasná situácia, keď je vo výkone trestu odňatia slobody, vylučuje osobnú starostlivosť o maloletú tak, ako to vyplýva z ustanovenia § 62 ods. 2 Zákona o rodine, nemá už žiaden majetok a nie je schopný platiť výživné stanovené napadnutým rozsudkom. Jeho príjmy sa znížili o 795 eur mesačne, pričom súd bral do úvahy jeho priemerné čisté mesačné príjmy 1 224 eur, ktoré však klesli na menej než polovicu. Odvolací súd mal na takúto výraznú zmenu pomerov na jeho strane ako aj matky prihliadnuť. Odvolací súd mohol a mal povoliť aj splátky v nižšej sume. Rozhodnutím odvolacieho súdu o výživnom je tak znemožnené, aby si plnil vyživovaciu povinnosť voči maloletej dcére aj vzhľadom na disproporcionalitu v príjmoch, na ktorú poukázal. Súd mu neumožnil poukázať na zmeny, ku ktorým medzičasom došlo, i keď mal a mohol preveriť zmenu pomerov na jeho strane už na podklade oznámenia matky o tom, že vykonáva trestu odňatia slobody, čo nepochybne vylučuje možnosť, aby mal príjmy, z ktorých súd vychádzal pri rozhodovaní o výške výživného.

4. Podľa vyjadrenia matky maloletej je dovolanie nedôvodné a navrhla ho odmietnuť, prípadne zamietnuť. Mala za to, že odvolací súd správne vyhodnotil potreby maloletej a aj možnosti a schopnosti otca, a vzal do úvahy aj skutočnosť, že starostlivosť o maloletú zabezpečuje výlučne ona. Z dovolania

vyplýva, že otec maloletej sa nestotožnil s právnym posúdením vecí, keď poukazuje na to, že aktuálne má nižšie príjmy z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody. Podľa nej by sa na rozhodnutí odvolacieho súdu nič nezmenilo ani v prípade, ak by dovolateľ dostal jej podania, ktoré ona zaslala súdu. Údaje, ktoré poskytla odvolaciemu súdu, mu boli známe, išlo o informáciu o jeho nástupe na výkon trestu odňatia slobody a o jeho nakladaní s majetkom, teda o právnych úkonoch, ktoré urobil on sám a mal teda o nich vedomosť. Ďalej poukázala na to, že pri určení výšky výživného odvolací súd vychádzal zo stavu, aký bol v čase rozhodovania súdu, pričom relevantná bola situácia ku dňu, keď o veci rozhodoval súd prvej inštancie. Samotná skutočnosť, že dovolateľ nastúpil na výkon trestu odňatia slobody a nemá možnosť zabezpečovať si pravidelný príjem nemôže byť pri určení výživného súdom zohľadnená.

5. Kolízny opatrovník Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky k dovolaniu poukázal na svoje predchádzajúce vyjadrenia v konaní.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je treba odmietnuť.

6.1. Dovolanie bolo podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré je upravené Civilným mimosporovým poriadkom. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP o dovolaní neupravujú prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých inak ako CSP, táto otázka sa posudzuje podľa ustanovení CSP. Vzájomný vzťah medzi Civilným mimosporovým poriadkom a Civilným sporovým poriadkom je upravený v ustanovení § 2 ods. 1 CMP tak, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku tejto viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP, sú

zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (rozhodnutie ÚS SR zn. I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Porušením práva na spravodlivý proces podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP je nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Dovolateľ ako dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP uviedol, že mu odvolací súd nedoručoval podania matky, v ktorých poukazovala na nakladanie s jeho majetkom. Odvolací súd vedel, že vykonáva trest odňatia slobody, a aj napriek tomu sa ani nesnažil doručiť mu tieto vyjadrenia matky do miesta, kde trest vykonával, hoci mal možnosť zistiť si jeho pobyt, čím mu odňal možnosť konať pred súdom a uplatňovať svoje práva na súde, a porušil tak jeho právo na spravodlivý súdny proces.

13. Najvyšší súd po preskúmaní zo spisu zistil, že v odvolacom konaní bolo právnomu zástupcovi dovolateľa doručené odvolanie matky maloletej (č. l. 630). Po tom, čo podal k odvolaniu vyjadrenie (č. l. 636), vyjadrila sa k nemu matka maloletej (č. l. 649), jej vyjadrenie bolo doručené právnomu zástupcovi dovolateľa (č. l. 671) s výzvou na vyjadrenie do 10 dní, na čo dovolateľ reagoval vyjadrením z 15. novembra 2023 (č. l. 690). Následne bolo doručené odvolaciemu súdu podanie matky maloletej z 27. mája 2024 (č. l. 709), v ktorom oznámila súdu, že otec maloletej nastúpil na výkon trestu odňatia slobody a podanie z 12. júla 2024 (č. l. 714), ktorým súdu oznámila, že zistila nové skutočnosti, ktoré žiada zohľadniť pri rozhodovaní, konkrétne, že otec maloletej zmluvou z 28. mája 2024 predal byt a garáž a predal aj svoje motorové vozidlo, a teda, i keď je vo výkone trestu odňatia, má finančné prostriedky na platenie výživného, k čomu priložila výpis z listu vlastníctva KN pre katastrálne územie F. č. XXXX a XXXX. Matka maloletej ďalej na výzvu súdu 24. októbra 2024 zaslala súdu prehľad o platení výživného dovolateľom za obdobie od 15. augusta 2003 do 15. októbra 2024, toto podanie matky bolo doručované do elektronickej schránky dovolateľa, ktorý v čase doručovania už nemal k schránke prístup pre výkon trestu odňatia slobody.

14. Princíp kontradiktórnosti konania (I. ÚS 50/2022) je obsahom práva na spravodlivý proces, nemožno ho však chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť strany sporu zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany reálne zmarená, a tým jej pozícia v konaní objektívne oslabená (I. ÚS 145/2021). K tomuto výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa prikláňa aj Európsky súd pre ľudské práva (rozhodnutia vo veci U. proti Slovensku zo 7. mája 2019, Nerušil proti Slovensku zo 07. mája 2019 a P. proti Slovensku z 22. septembra 2020). EŠLP zdôrazňuje potrebu zohľadňovať konkrétne okolnosti posudzovanej veci, keď tvrdí že právo na kontradiktórne konanie nie je absolútne a rozsah tohto práva sa môže meniť v závislosti od špecifických okolností prípadu (rozhodnutia vo veci Asnar proti Francúzsku č. 12316/04 z 18. októbra 2007, Vokoun proti Českej republike č. 20728/05 z 3. júla 2008, Čičmanec proti Slovenskej republike č. 65302/11 z 28. júna 2016, Krčmář a ďalší proti Českej republike č. 35376/97 z 03. marca 2000) a v niektorých prípadoch zohľadňuje aj kritérium vzniku podstatnej ujmy v súvislosti s nekomunikovaným stanoviskom. Právo na kontradiktórne konanie teda nie je absolútne a jeho rozsah sa môže meniť v závislosti od osobitostí konkrétneho prípadu. Jeho dôležitosť je znásobená predovšetkým v situáciách, keď je dôkaz, ku ktorému sa účastník konania

nemôže vyjadriť, rozhodujúci pre celé konanie.

15. Podľa § 374 ods. 1 CSP súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu, najneskôr v lehote 10 dní od doručenia.

15.1. Podľa § 374 ods. 2 CSP k vyjadreniu odvolateľa podľa odseku 1 môže protistrana podať vyjadrenie v lehote 10 dní od jej doručenia.

15.2. Podľa § 374 ods. 3 CSP podania podľa odsekov 1 a 2 doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom. Ďalšie podania strán sa doručujú, len ak je to potrebné pre zachovanie práva na spravodlivý proces.

16. Procesný postup odvolacieho súdu, ale aj súdu prvej inštancie, pri doručovaní odvolania a vyjadrenia k nemu vo veci zodpovedá právnej úprave v § 374 Civilného sporového poriadku, keďže dovolateľovi bolo doručené vyjadrenie matky maloletej k jeho vyjadreniu k odvolaniu (č. I. - č. I. 671) a on mal možnosť vyjadriť sa k tomuto, ktorú aj využil. Dovolateľ za porušenie práva na spravodlivý súdny proces považoval nedodržanie zásady kontradiktórnosti, keďže odvolací súd mu nezaslal ďalšie podania matky maloletej, najmä podanie z 27. mája 2024 (č. I. 709), v ktorom oznámila súdu, že nastúpil na výkon trestu odňatia slobody a podanie z 12. júla 2004 (č. I. 714), na ktorom súdu oznámila, že zistila nové skutočnosti ktoré žiada zohľadniť pri určení výšky výživného.

17. Dovolateľ namietal, že mu neboli doručené ďalšie vyjadrenie odvolateľky (matky maloletej), čo zodpovedá obsahu spisu. Pri zisťovaní, či pri takomto procesnom postupe odvolacieho súdu došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti konania vo veci, aj vzhľadom na rozhodovaciu prax ústavného súdu a ELSP, treba zohľadniť aj to, či vyjadrenie protistrany obsahovalo také skutkové alebo právne argumenty, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok sporu, keďže zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter a nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, ak by vyjadrenie nemalo vplyv na výsledok konania (rozhodnutie ÚS SR zn. IV. ÚS 19/2012, zn. III. ÚS 481/2012, zn. II. ÚS 267/2019). Ústavný súd pri rozhodovaní zdôraznil, že je potrebné určiť kritériá, kedy treba, aby súd strane doručil podanie protistrany na prípadné vyjadrenie. Konštatoval, že medzi takéto kritériá patrí situácia, ak je vyjadrenie bezobsažné, ak sa v ňom len opakujú už uvedené argumenty, alebo ak v danej veci do úvahy prichádza len určité súdom zvolené riešenie, na ktoré vyjadrenie strany nemôže mať žiadny vplyv. Z uvedeného vychádzal aj dovolací súd pri posudzovaní, či nedoručenie predmetných podaní matky dovolateľovi možno považovať za porušenie jeho práva na spravodlivý proces. So zreteľom na obsah týchto podaní a záver odvolacieho súdu, že skutočný stav veci bol súdom prvej inštancie dostatočne zistený v rozsahu potrebnom pre zvýšenie výživného na maloletú a zistený skutočný stav prevzal za základ svojho rozhodnutia, okolnosti uvádzané v podaniach, ktorých nedoručenie dovolateľ namieta, neboli hodnotené v jeho neprospech, a preto, keďže podania nemali na rozhodnutie odvolacieho súdu žiaden vplyv, dospel dovolací súd k záveru, že nedoručenie týchto podaní matky maloletej dovolateľovi zásahu do jeho práva na súdnu ochranu a nejde o porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

18. Dovolateľ ďalej namietal, že odvolací súd napriek tomu, že mu bolo známe, že je vo výkone trestu odňatia slobody, riadne nezistil skutočný stav, keďže nezohľadnil túto skutočnosť ako aj to, že vo výkone trestu odňatia slobody jeho príjmy klesli o príjem zo zamestnania, čo je podstatné podľa ustanovenia § 62 ods. 2 Zákona o rodine. Uviedol, že aj keď predal svoje nehnuteľnosti, z príjmu z ktorých platil výživné, jeho jedinými príjmami sú výsluhový a invalidný dôchodok a preto nie je schopný platiť výživné určené rozsudkom odvolacieho súdu. K námietke dovolateľa, že odvolací súd riadne nezistil skutočný stav veci, dovolací súd poukazuje na konštantnú judikatúru najvyššieho súdu, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je paušálne vyznievajúce tvrdenie dovolateľa o nedostatočne zistenom skutkovom (či skutočnom) stave veci súdmi, nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov alebo o nesprávnom vyhodnotení niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, sp. zn. 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto

právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (rozhodnutia zn. II. ÚS 465/2017, zn. III. ÚS 40/2020).

19. Dovolací súd preskúmaním spisu zistil, že nižšie súdy v rámci zisťovania skutočného stavu veci (§ 35 CMP) postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, najmä pri zisťovaní odôvodnených potrieb maloleteT. a schopností, možností a majetkových pomerov jej rodičov (čl. 4 a 5 Základných princíпов CMP).

20. Podľa ustanovenia § 68 CMP odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, (len) ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za nevyhnutné. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danej veci odvolací súd nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie, pretože dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutočný stav veci v dostatočnom rozsahu, len jeho právne posúdenie nebolo správne (bod 18., 19., 22. a 23. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Jeho postup nebol v rozpore so zákonom (odvolací súd nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť, § 68 CMP a contrario), a tak nemohlo týmto dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

21. V nesporových konaniach sa síce uplatňuje tzv. vyšetrovacía zásada, podľa ktorej je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je potrebné na zistenie skutočného stavu veci, ale táto zásada nenahrádza dôkaznú aktivitu účastníkov a súd nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhnuté účastníkmi, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní je spojený so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci, čo súdu umožňuje vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takému rozhodnutiu vedú.

22. K námietke otca maloletej, že odvolací súd nedostatočne preskúmal jeho možnosti a majetkové pomery, dovolací súd uvádza, že ani v nesporovom konaní nemá súd povinnosť pátrať po všetkých dôkazoch. Podľa Čl. 6 Základných princíпов Civilného mimosporového konania súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci. Súd je povinný na zistenie skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí. Vyšetrovacía zásada uplatňovaná v tomto konaní zdôrazňuje všeobecný záujem na ochrane maloletých detí, vyjadrený v Čl. 4 Základných princíпов Civilného mimosporového konania. Nenahrádza však dôkaznú povinnosť účastníka tohto súdneho konania a nevyplýva z nej povinnosť súdu získavať dôkazy potenciálne v neprospech dieťaťa. Pokiaľ otec maloletej mal za to, že došlo k zmene jeho pomerov, ktoré mohli mať vplyv na jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery podstatné pre rozhodnutie o zvýšení výživného na maloletú v zmysle ustanovenia § 62 ods. 2 Zákona o rodine, mal takéto skutočnosti v odvolacom konaní aj tvrdiť. Samotná skutočnosť, že bol vo výkone trestu, aj keď mohla naznačovať zmenu v jeho zárobkových možnostiach, pri zistení, že je poberateľom invalidného a výsluhového dôchodku a zohľadnení jeho majetkových pomerov, nepredstavovala takú zmenu, ktorá by sama osebe mala viesť k dokazovaniu na preukázanie zhoršenia situácie povinného súdom bez návrhu účastníka konania na doplnenie dokazovania. Skutočnosť, že otcovi maloletého dieťaťa povinnému platiť výživné bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov zo zamestnania, nemôže byť na úkor maloletého dieťaťa a nebola ani dôvodom, aby odvolací súd kvôli nej bol povinný vykonať dokazovanie na preukázanie zmeny pomerov zárobkových a majetkových pomerov otca maloletej. V okolnostiach prípadu, ak otec maloletej mal aj iné príjmy ako zo zamestnania, je vysvetlenie rozhodnutia odvolacieho súdu, že nie je treba dopĺňovať dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie na zistenie jeho majetkových pomerov a tiež pre záver dovolacieho súdu, že argumentácia otca o nesprávne zistenom skutočnom stave veci odvolacím súdom uvádzaná v dovolaní nie je opodstatnená.

23. Podľa dovolacieho súdu dokazovanie vykonané vo veci dostatočne odôvodňuje závery odvolacieho súdu o zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom, ktorým bolo zvýšené výživné na maloletú Zoé. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že zistený skutočný stav veci vyplynul z preukázaných relevantných skutkových okolností veci, ktoré boli náležite hodnotené podľa ustanovenia § 191 CSP jednotlivo a v ich

vzájomnej súvislosti. Dovolací súd nezistil v postupe odvolacieho súdu pochybenia alebo vady pri dokazovaní a hodnotení jeho výsledkov, ktoré by porušovali práva účastníkov konania na spravodlivý súdny proces.

24. Dovolací súd preskúmaním nezistil vo veci vadu konania uvádzanú v ustanovení § 420 písm. f) CSP, dovolanie je teda procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.